

ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΩΝ
ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ & ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Ταχ. Δ/ση: Καστοριάς 32Α, 71307 Ηράκλειο

Τηλ: 2810.224948, Fax: 2810.225616

Email: pkpfiraklio@minagric.gr

Εφαρμόζετε πιστά τις οδηγίες χρήσης των φαρμάκων.
Έτσι προστατεύετε εσείς, ο καταναλωτής και το περιβάλλον.

ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΤΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ (ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ & ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΗ)

Πληροφορίες: MSc Μαρία Ζ. Ροδιτάκη

Παρατηρήσεις υπαίθρου: Σ. Λούρου, Μ. Ροδιτάκη

5.

Κορυφοξήρα: Τα φύλλα συστρέφονται, ξηραίνονται και πέφτουν ενώ οι μίσχοι παραμένουν στα κλαδιά. Τομή με πορτοκαλί μεταχρωματισμό σε προσβεβλημένο κλαδί.

Έλκος ή Κορμιάωση λαιμού

**ΜΥΓΑ
ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ:**
(*Ceratitis capitata*)

Οδηγίες:

Στις πρώιμες ποικιλίες πορτοκαλιών και μανταρινιών ξεκίνησε η ωρίμαση, το χρώμα των καρπών αλλάζει και γίνονται πλέον επιδεκτικοί στις προσβολές από τη μύγα. Στις ποικιλίες που ωριμάζουν αργότερα μέσα στο χειμώνα, συνήθως αποφεύγονται σοβαρές προσβολές λόγω της μειωμένης δραστηριότητας του εντόμου σε χαμηλές θερμοκρασίες.

Στις περιοχές του δικτύου παγίδευσης παρατηρούνται πληθυσμοί επιζήμιοι για τους ώριμους και τους σχεδόν ώριμους καρπούς.

– Συστήνεται **αντιμετώπιση** με εγκεκριμένα για την καλλιέργεια σκευάσματα. Οι ψεκασμοί κάλυψης να περιορίζονται στους εντελώς απαραίτητους γιατί καταστρέφουν τα ωφέλιμα έντομα και επιβαρύνουν το περιβάλλον. Επαναλαμβάνονται ανάλογα με την ένταση προσβολής, τη δράση του εντομοκτόνου και το χρόνο συγκομιδής.

– Λόγω μεγάλης διάρκειας της περιόδου συγκομιδής των εσπεριδοειδών συστήνεται επιλογή κατάλληλων σκευασμάτων και αυστηρή τήρηση των χρονικών ορίων ασφαλείας από την εφαρμογή μέχρι τη συγκομιδή για να αποφευχθούν υπολείμματα φυτοπροστατευτικών στους καρπούς.

– Παράχωμα σε βάθος στο έδαφος ή απομάκρυνση των προσβεβλημένων καρπών από τον οπωρώνα βοηθούν στη μείωση των προσβολών.

ΚΟΡΥΦΟΞΗΡΑ: (<i>Phoma tracheiphila</i>) <i>Συμπτώματα:</i> <i>Οδηγίες:</i>	<u>Μυκητολογική ασθένεια του ξύλου που προσβάλλει κυρίως λεμονιά, κιτριά και νεραντζιά.</u> Αρχικά εκδηλώνεται σε νεαρά κλαδιά, οι νευρώσεις των φύλλων κιτρινίζουν και τα φύλλα συστρέφονται, ξηραίνονται απότομα και πέφτουν. Σε σοβαρές προσβολές η ξήρανση επεκτείνεται από την κορυφή προς τη βάση στους κλάδους και στους βραχίονες. <u>Σε τομές προσβεβλημένου ξύλου φαίνεται πορτοκαλί έως καστανέρυθρος μεταχρωματισμός.</u> Τα σημεία εισόδου του παθογόνου μύκητα είναι πληγές που δημιουργούνται από αντίξοα καιρικά φαινόμενα (παγετό, χαλάζι, ισχυρό άνεμο) ή καλλιεργητικά εργαλεία. Τα δένδρα είναι περισσότερο ευπαθή το φθινόπωρο και το χειμώνα, λιγότερο την άνοιξη. Άριστες συνθήκες για ανάπτυξη μολύνσεων είναι θερμοκρασίες 20-25°C με υγρό, ιδιαίτερα με βροχερό καιρό. – <u>Συστήνεται προληπτικός ψεκασμός με χαλκούχα μυκητοκτόνα με τη έναρξη των φθινοπωρινών βροχών.</u> Στη διάρκεια της βροχερής περιόδου η επέμβαση αυτή επαναλαμβάνεται αμέσως μετά από χαλάζι, παγετό ή δυνατό άνεμο (24 - 48 ώρες) για περιορισμό νέων μολύνσεων. – <u>Να αποφεύγονται από το φθινόπωρο μέχρι την επόμενη άνοιξη οι καλλιεργητικές εργασίες που τραυματίζουν κλάδους, κορμούς και ρίζες, όπως κλάδεμα και όργωμα, ιδιαίτερα στις λεμονιές.</u> Πληγές που προκύπτουν πρέπει να προστατεύονται με εγκεκριμένα μυκητοκτόνα. – <u>Κλαδέματα και καθαρισμοί των δέντρων συστήνεται να γίνονται με ξηρό καιρό την άνοιξη και την ξηρή περίοδο Μαΐου – Σεπτεμβρίου.</u> Πρέπει να αφαιρούνται και να απομακρύνονται οι ξεροί βλαστοί και κλάδοι μαζί με σημαντικό μέρος υγιούς τμήματος (15-20 εκ). – <u>Εκρίζωση και κάψιμο των ξερών δέντρων.</u> – <u>Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται η επιλογή νέων δενδρυλλίων.</u> Η χρήση υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού και ανεκτικών ή ανθεκτικών ποικιλιών λεμονιάς περιορίζουν την ασθένεια (<u>Αδαμοπούλου, Καρυστινή, Ερμιόνη, Monachello, Santa Teresa, Interdonato</u>).
ΚΟΜΜΙΩΣΗ ΛΑΙΜΟΥ: (<i>Phytophthora sp.</i>) <i>Συμπτώματα:</i>	Είναι ασθένεια που οφείλεται σε μύκητες που μεταδίδονται με το έδαφος και προσβάλλουν την περιοχή του λαιμού, τον κορμό μέχρι ύψος 60-80 εκ., τις επιφανειακές ρίζες κοντά στον κορμό και τους κλάδους που βρίσκονται κοντά στο έδαφος. Στο σημείο της προσβολής ο φλοιός εξωτερικά αποκτά σκοτεινότερο χρώμα, μοιάζει “<u>θρεγμένος</u>”, είναι ελαφρά βυθισμένος και παρουσιάζει σκίσμο από όπου εκκρίνεται κόμμι. Η μόλυνση διαχέεται εσωτερικά του φλοιού, στο κάμβιο και στο ξύλο όπου παρατηρείται καστανός μεταχρωματισμός. Τα προσβεβλημένα δέντρα έχουν καχεκτική βλάστηση, χλωρωτικά φύλλα, έντονη φυλλόπτωση και ξηραίνονται μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Συχνά προσβάλλονται οι καρποί, ιδιαίτερα αυτοί που βρίσκονται χαμηλά στις ποδιές των δέντρων. Οι μολύνσεις των καρπών ενώ γίνονται στον οπωρώνα εκδηλώνονται ως σήψεις κατά την αποθήκευση και η ασθένεια μεταδίδεται με την επαφή στους υγιείς καρπούς προκαλώντας σοβαρή ζημιά. <u>Ευπάθεια στην ασθένεια έχουν κατά σειρά: η λεμονιά, η κιτριά, η κλημεντίνη, η πορτοκαλιά, η μανταρινιά ενώ ανθεκτική είναι η νεραντζιά.</u> <u>Οι μύκητες εδάφους ευνοούνται από δυνατή βροχή ή βροχή που συνοδεύεται από ισχυρό άνεμο σε εδάφη βαριά με κακή στράγγιση.</u>

ΚΟΜΜΙΩΣΗ ΛΑΙΜΟΥ: (<i>Phytophthora sp.</i>) <i>Οδηγίες:</i>	<u>Προληπτικά μέτρα αντιμετώπισης:</u> - Στην εγκατάσταση νέου οπωρώνα συστήνεται χρήση εύρωστου και υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού και ανθεκτικών υποκειμένων όπως νεραντζιά. - Ο εμβολιασμός να γίνεται σε ύψος 50-70 εκ. ώστε όταν τα δενδρύλλια φυτεύονται στην οριστική τους θέση να διατηρείται η απόσταση των εμβολίων από το έδαφος. - Εξισορροπημένα ποτίσματα και καλή αποστράγγιση του εδάφους. - Αποφυγή επαφής του νερού του ποτίσματος με τον κορμό των δέντρων. <u>Η περιοχή του εδάφους γύρω από τη βάση του κορμού να μην βρέχεται.</u> Συστήνεται η δημιουργία αναχώματος σε απόσταση 50 εκ. από τον κορμό, (διπλή λεκάνη άρδευσης). - Αποφυγή πληγών στις ρίζες και στο λαιμό των δέντρων. Πληγές που προκύπτουν να προστατεύονται με κατάλληλα μυκητοκτόνα. - Καταστροφή των ζιζανίων γύρω από τον κορμό για τη μείωση της εδαφικής υγρασίας. - Υποσύλωση των χαμηλών και υπερφορτωμένων κλάδων του δέντρου. <u>Κατά τη συγκομιδή οι καρποί δεν πρέπει να έρχονται σε επαφή με το έδαφος.</u> - <u>Πριν την έναρξη των φθινοπωρινών βροχών συστήνεται ψεκασμός με εγκεκριμένα μυκητοκτόνα.</u> Ψεκάστε με προσοχή τους χαμηλότερους κλάδους (ποδιές), βραχίονες και κορμό. <u>Θεραπευτικά μέτρα:</u> - Εκρίζωση και απομάκρυνση των ξηρών ή έντονα μολυσμένων δέντρων και απολύμανση του εδάφους πριν τη νέα φύτευση. - <u>Προσβολές που βρίσκονται στα αρχικά στάδια της ασθένειας αντιμετωπίζονται με αφαίρεση και καταστροφή του μεταχρωματισμένου φλοιού και καμβίου μαζί με υγιή ιστό τουλάχιστον 5 εκ. Επάλειψη των πληγών και του κορμού μέχρι ύψους 1 μ. από το έδαφος με βορδιγάλαιο πάστα 5%.</u>
ΚΑΠΝΙΑ: (<i>Capnodium spp.</i> <i>Limancia spp.</i>, κ.α) <i>Οδηγίες:</i>	Οι συνθήκες αυξημένης υγρασίας ευνοούν την ανάπτυξη και την εξάπλωση μυκήτων της καπνιάς πάνω στα μελιτώματα εντόμων. Πρόκειται για μια επιφανειακή, λεπτή, μαύρη στρώση που αναπτύσσεται σε όλα τα μέρη του δέντρου μειώνοντας την εμπορική αξία των καρπών. - Η αντιμετώπιση βασίζεται στην έγκαιρη καταπολέμηση των εντόμων που παράγουν μελιτώματα (αλευρώδεις, κοκκοειδή, ψευδόκοκκος). - <u>Φθινοπωρινοί ψεκασμοί με χαλκούχα μυκητοκτόνα περιορίζουν την ανάπτυξη της καπνιάς όπως και των σήψεων των καρπών που προκαλούνται από μύκητες του γένους φυτόφθορα.</u>

- Με την συνεργασία της ΔΑΑΚ Χανίων λαμβάνονται δεδομένα για την Π.Ε. Χανίων.
- Χρησιμοποιείτε σκευάσματα φυτοπροστασίας με έγκριση στην καλλιέργεια των εσπεριδοειδών. Στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ <https://1click.minagric.gr/oneClickUI/frmFytoPro.zul> και στις επιλογές: **ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ & ENTOMO (Εχθρό)** ή **ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ & ΑΣΘΕΝΕΙΑ** ανά καλλιέργεια (πορτοκαλιά, μανταρινιά, λεμονιά, κ.ά.) μπορείτε να ενημερώνεστε για **ε γ κ ε κ ρ ι μ έ ν α ε ν τ ο μ ο κ τ ό ν α** και **μ υ κ η τ ο κ τ ό ν α** σύμφωνα με τις τελευταίες τροποποιήσεις εγκρίσεων.
- Εφαρμόζετε τις οδηγίες που αναγράφονται στην ετικέτα της συσκευασίας και τηρείτε αυστηρά το χρόνο που αναγράφεται μεταξύ τελευταίας επέμβασης και συγκομιδής. Οι εφαρμογές χαλκούχων σκευασμάτων γίνονται τουλάχιστον 21 ημέρες πριν τη συγκομιδή, έχουν δράση προστατευτική και συνιστούν προληπτική αντιμετώπιση.

- Η πρακτική των ασέκαστων ζωνών συντελεί στη διατήρηση των ωφέλιμων εντόμων. Οι ζώνες αποτελούν το 15-20% του συνόλου των δέντρων της καλλιέργειας και εναλλάσσονται μέσα στον οπωρώνα από χρονιά σε χρονιά.
- Για την προστασία των υδρόβιων οργανισμών αφήνετε ασέκαστη ζώνη προστασίας 21 μέτρων από τα επιφανειακά ύδατα.

Ηράκλειο 23 Οκτωβρίου 2025

Η Προϊσταμένη Τμήματος

Κληρονόμου Ευφροσύνη